



Är kontrollerna till för att fälla eller fria?

Vi har i olika forum på senare tid läst om hur olika lantbrukare råkat ut för olika "storkontroller". Det har handlat om kontroller bestående av polis, migrationsverk, arbetsmiljöverk, arbetsförmedlingen, skatteverket och gränspolis med mera, tio personer eller fler dyker helt oanmält upp på gården. Såvitt vi vet också helt utan egentlig brottsmisstanke. Frågor ställs om allt från regnkläder vid utomhusarbete till hur personalen skyddas vi varm väderlek.

ALLVARLIG FELPRIORITERING

Enligt oss är detta ett förfärligt beteende av myndigheterna och i polisbristens Sverige också en allvarlig felprioritering av polisens resurser. Det är nog svårt att föreställa sig känslan av att bli utsatt för en liknande kontroll. Dessutom är den nog mer omfattande på en mjölgård än på andra gårdar.

Målet med dessa kontroller är också svårt att se. Om nu arbetstillstånd ska kontrolleras borde det väl räcka med personal från migrationsverket? Varför polisen? Detsamma gäller ju övriga kontroller. Varför måste de vara oanmälda? Arbetstillstånd fixar man ju inte över en natt.

VARFÖR SE ANNORLUNDA PÅ DJUREN?

Generellt sett är det svårt att se vad målet med kontroller numera är. Vid kontroll av en svensk medelbesättning med 110 mjölkkor plus rekrytering alltså runt 200 djur kan man alltid hitta något djur som har en skada, är sjukt eller har mjölkat av sig hullet. Detta är naturligt och skulle vi göra samma kontroll av 200 människor kommer vi garanterat hitta någon som är sjuk, har skadat sig eller som avviker ur ett "hullperspektiv". Ingen reagerar på det. Varför ska vi se annorlunda på djuren?

VARFÖR SKA DET VARA OANMÄLT?

Att det måste finnas någon form av djurskyddskontroller är vi medvetna om men varför ska det vara oanmält? Hur kommer det sig att de organisationer som vi sägs äga är de som litar minst på oss? Varför litar inte mejerierna på myndigheternas kontroller?

Slutligen är frågan vad målet med alla kontroller är. Är det att kunna dra in EU-stöd från oss? Är det för att kunna ge oss vitesföreläggande? En sak är säker, djuren får det inte bättre för att vi djurägare stressas av kontroller. En kontroll som bokas ett par veckor i förväg får oftast samma effekt som en oanmäld vad gäller att fixa till eventuella brister.

Är kontrollerna till för djuren eller för att "sätta dit" oss djurägare?

Styrelsen för Sveriges Mjölkbönder



Sveriges Mjölkbönder startades 2006 med syftet att öka lönsamheten och förbättra villkoren för svensk mjölkproduktion. Från och med juni 2019 ingår en prenumeration på Lantbrukets Affärer i medlemskapet och därmed lyfter tidningen de frågor som är relevanta för oss. På vår hemsida www.sverigemjolkbonder.se finns all information om oss.

ORDFÖRANDE
Claes Jonsson
070-301 09 31
bankebolet@gmail.com

VICE ORDFÖRANDE
Ulrik Isleborn
070-252 90 27
isarydab@gmail.com

ANDRE VICE ORDFÖRANDE
Mats Karlsson
070-395 48 66
emg.karlsson@gmail.com

Oroande läge för mjölkproduktionen i EU

Sveriges Mjölkbönder var representerade på EMB:s (European Milk Board) senaste möte i Bryssel.

Detta är en paraplyorganisation för mjölkproducenter i Europa. EMB består av 16 medlemsländer och representerar ca 100 000 mjölkproducenter. Målet är en framsträvande mjölkproduktion i hela EU som möjliggör att mjölkproducenterna får rimligt betalt (decent living) för sin produktion. Medlemsländerna följer upp produktionskostnaderna i de enskilda länderna genom kalkyler över intäkter och kostnader. EMB och politiker ska samarbeta är målet.

ÖVERSKOTT OCH ÖKADE KOSTNADER

Mjölkmarknaden präglas nu av ett överskott. EU har försökt stabilisera marknaden med stimulans för export och med uppbyggnad av lager men det hjälper inte, produktionen måste ner. Politiker och producenter har ett gemensamt ansvar.

En analys av 2022 visar att kostnaderna ökade rejält och det gjorde också mjölkpriset i de flesta EU-länderna. En del länder fick dock inte del av höjningarna, till exempel i Frankrike. Detta gav en stor skillnad i lönsamhet mellan de olika länderna. I vissa länder märks knappt krisen av, till exempel i Schweiz medan andra har det oerhört tufft.

Under 2023 har inflationen fortsatt vilket lett till minskad efterfrågan. Mjölkproducenter får inte kostnadstäckning och regionalt försvinner mjölkproduktionen. Kunderna köper nu billigare kvalitet och "private label", handelns egna varumärken. Med den jakt på billiga produkter som nu sker är det oerhört svårt att få betalt för några som helst mervärden. Dessa blir enbart merkostnader.

VI ÄR MITT I EN KRIS

Ett stort överskott av mjölk cirkulerar nu runt och ställer till det för prisbildningen i de flesta EU-länderna. Upplevelsen är att vi inte

längre har något internationellt mjölkpris utan att det blir mer och mer regionala priser.

Vi är inte på väg in i en kris, vi är mitt i den. Överlag är det en åldrande yrkeskår i Europa, i Sverige i snittåldern 60 år. Flera länder har analyserat varför och det har visat sig att det inte bara är äldre som slutar utan även yngre.

EMB försöker jobba med något som heter fair milk. Detta för att få till en rättvis betalning men det är svårt att få någon som processar mjölken och i vissa länder finns inget intresse. En åldrande befolkning i EU väntas också på sikt minska efterfrågan på mejerivaror.

KOSTNADSTÄCKNING

Spanien ska lagstifta om en modell för att skydda sina bönder. Höjda priser till konsument när nästan aldrig till mjölkbönderna utan försvinner i andra led. Grundidén är att böndernas produkter inte får säljas utan kostnadstäckning. Varje lantbruk får räkna på sina kostnader och kontraktet blir därefter. De ser svårigheter med att få till en bra modell. De kooperativa företagen ställer till det i modellerna.

UKRAINA OCH POLEN

EMB upplever att EU har fullt fokus på Ukraina och att man inte bryr sig om hur illa det ser ut på många håll inom EU:s lantbruk. Polen är hårt drabbat av att den spannmål som i en uppgörelse med Ryssland fick exporteras från Ukraina till afrikanska länder har stannat kvar i Polen och där pressar deras priser rejält.

DET AKUTA LÄGET I NEDERLÄNDERNA

Regeringen i Nederländerna vill minska djurhållningen med 50 procent. Den officiella motiveringen är "rewilding of the land" vilket är märkligt eftersom mycket av marken ligger under havsnivå. Är det tänkt att det ska bli hav?

En del av marken ligger inom så kallad "red zone", där det finns förslag om att lägga på en avgift för att få producera. Det är osäkert om det är infört. Detta kommer i så fall att tvinga bönder att sälja, även unga och nyinvesterade.

De som säljer av tvång eller frivilligt får ersättning för produktionsbyggnader, produktionsrättigheter och djur. De får 120 procent av värdet. Men de får inget för bostadshus och mark.

ÄR DET VERKLIGEN LAGLIGT?

I och med detta måste de också riva byggnaderna och nederländska staten står för 40 procent av rivningskostnaden. De mjölkproducenter som går in i detta, måste skriva på att de inte startar upp någon annanstans inom EU. Nederländerna har fått godkänt av EU-kommissionen, anledningen sägs vara att de får loss så mycket pengar att de kan störa konkurrensen i andra länder. EMB ifrågasätter om detta är lagligt.

De bönder som lägger av kan ofta inget annat än mjölkproduktion. Den mark de har används mest till vall eller bete och den behöver stallgödseln. Får den inte gödsel sjunker värdet.

ETT SJÄLVMORD VAR TOLFTE DAG

Situationen är en mardröm enligt EMB. Ingen i beslutande ställning förstår, de beslut som tas är inte faktabaserade. Det blir mer och mer klart att det handlar om att man vill åt mark att bygga på. Befolkningen väntas öka från 18 till 30 miljoner fram till 2040. Detta liknar därmed "landgrabbing".

Bönderna känner att de har befolkningen med sig men inte politikerna. Sedan fyra år tillbaka har antalet självmord ökat bland bönder i Nederländerna. Idag tar en lantbrukare livet av sig var tolfte dag. Ung som gammal! EMB anser att både djur och bönder slaktas och kommer jobba stenhårt för att stoppa detta.